

#### **4 K- kompetencje przyszłości- czy aby na pewno?**

Wszeghobecne hasła podkreślają niewątpliwe znaczenie kompetencji przyszłości. I od razu pojawia się pytanie: czym są kompetencje przyszłości? Czy to nie jest tak, że hasło stało się trendem przypisanym do współczesnej edukacji?

Oczywistym faktem jest, że prekursorem chociażby krytycznego myślenia był Sokrates. Czy zasadne jest zatem stwierdzenie, że rolą szkoły jest kształtowanie kompetencji krytycznego myślenia? Dlaczego mówi się tak dużo teraz o tym, co wcale nie jest nowe? Dlaczego taką wagę przypisuje się kompetencjom?

Czym właściwie jest kompetencja? W dużym skrócie – to zdolność do podejmowania określonych działań, czyli praktyczne zastosowanie tego, czego się nauczyliśmy. Chociaż wyodrębnia się poszczególne nazwy kompetencji – nie można zaprzeczyć, że kompetencje nie funkcjonują w izolacji, ale wzajemnie się uzupełniają. Do kompetencji przyszłości zalicza się kompetencje 4K.

Kompetencje 4 K – co to jest:

1. **Komunikacja:** umiejętność przekazywania i uzyskiwania informacji, aktywne słuchanie, dzielenie się pomysłami
2. **Kooperacja:** wspólne dążenie do celu
3. **Kreatywność:** oryginalne pomysły, otwartość na różnorodność i inne perspektywy, wdrażanie nowych rozwiązań)
4. **Krytyczne myślenie:** umiejętność odróżniania faktów od opinii, uzasadnianie opinii, przewidywanie konsekwencji.

#### **Kształtowanie kompetencji – co jest potrzebne?**

1. Czas
2. Wsparcie
3. Systematyczność
4. Prawo do błędu

#### **Kształtowanie kompetencji – z czym zmierzy się nauczyciel?**

1. Złożoność kompetencji oraz ich interdyscyplinarność
2. Stopniowe rozwijanie samodzielności ucznia
3. Kształcenie ma zastosowanie w praktyce
4. Ocenianie szkolne

#### **Kształtowanie kompetencji – jak to działa krok po kroku?**

1. Wybór kompetencji
2. Klimat sprzyjający rozwijaniu kompetencji
3. Dobór odpowiednich metod pracy
4. Zaangażowanie społeczności szkolnej

Nietrudno się domyślić, że każdy z punktów stanowi ogromną przestrzeń do analizy.

Współczesny świat stawia przed młodymi ludźmi wyzwania, które wymagają nie tylko wiedzy teoretycznej, ale przede wszystkim umiejętności praktycznych. Kompetencje 4K odpowiadają na te potrzeby, umożliwiając uczniom:

- Adaptację do zmian – umiejętność dostosowywania się do nowych sytuacji i rozwiązywania nieoczekiwanych problemów.
- Innowacyjne myślenie – tworzenie nowych rozwiązań i podejść w obliczu złożonych wyzwań.
- Efektywną współpracę – praca w zróżnicowanych zespołach, dzielenie się pomysłami i wspólne dążenie do celu.
- Skuteczną komunikację – jasne i precyzyjne wyrażanie myśli, zarówno w mowie, jak i piśmie.

### **Kompetencje przyszłości w szkole- przykłady dobrych praktyk**

1. **Kreatywność** – uczniowie tworzą własne kampanie społeczne, aplikacje, komiksy, rozwiązania problemów lokalnych.
2. **Krytyczne myślenie** – uczą się analizować fake newsy, argumentować, debatować i oceniać różne punkty widzenia.
3. **Komunikacja** – piszą blogi, nagrywają podcasty, prowadzą dyskusje i prezentacje.
4. **Kooperacja** – realizują wspólne projekty, dzielą się rolami, uczą się słuchać i budować wspólne cele.

Takie są wyzwania współczesnej edukacji. Rozwój tych kompetencji jest niezbędny do przygotowania uczniów do przyszłych ról zawodowych i społecznych. I taka jest właśnie rola nauczyciela XXI wieku – działać tak, by stwierdzenie dr Marzeny Żylińskiej „w przedwczorajszych szkołach wczorajsi nauczyciele uczą dzisiejszych uczniów rozwiązywania problemów jutra” straciło na aktualności.

Jolanta Zięba – doradca metodyczny CKPiDN w Mielcu

#### **Bibliografia:**

Wasilewska-Kamińska, E. (2016). Myślenie krytyczne jako cel kształcenia. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.

Willingham, D. (2008). Critical Thinking: Why Is It So Hard To Teach? Arts Education Policy Review, 109, 4.